

3. 10. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Spotřebitelské úvěry a jejich aktuální trable

Právní regulace poskytování spotřebitelských úvěrů platí v různých podobách už dlouhou řadu let. Nebudeme si nic nalhávat - tou největší změnou byly v posledních letech „licence“ pro poskytovatele úvěrů. Licenční řízení má většina aktivních hráčů za sebou, a proto se pozornost opět obrací k problematice úvěrových smluv.

Aktuální verze zákona o spotřebitelském úvěru bude letos platit už dva roky a poskytování spotřebitelských úvěrů se posouvá opět o krok dále. Zákon č. [257/2016](#) Sb. vychází ze stejné směrnice jako předchozí úprava v zák. č. [145/2010](#) Sb., avšak přinesl některé významné novinky.

Stran licenčních řízení už ČNB ukládá první pokuty. Ty se pohybují od 50.000,- Kč za neoprávněné zprostředkování spotřebitelského úvěru bez licence[1], po celkem klasické uvedení nepravdivých údajů v žádosti o „licenci“.[2]

Náklady na vymáhání spotřebitelského úvěru

Jak bylo uvedeno výše, tak právní praxe se z oblasti regulatoriky nyní čím dál častěji zaměřuje i na smluvní dokumentaci, kde jsou opět aktuálním tématem náklady na vymáhání pohledávek. K tomu vyšlo v celkem nedávné době velmi aplikovatelné rozhodnutí Nejvyššího soudu. To se sice týkalo předchozí právní úpravy, lze z něj ale vycházet i nyní.

Dříve platilo, že smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, **musí obsahovat také stanovení jednotlivých plateb, včetně těch, které jsou uvedeny v § 2 písm. a) bodech 1 až 5** zák. č. [321/2001](#) Sb., budou-li placeny spolu se spotřebitelským úvěrem; pro naše účely platby, které spotřebitel platí za nesplnění závazku (zde je souvislost s aktuálním § 122 zák. o spotř. úvěru).

Z rozhodnutí 28 Cdo 3461/2015 z 18. 9. 2017 plyne, **že pojem prokazatelné výlohy spojené s vymáháním pohledávek za zákazníkem musí být vysvětlen a vymezen** (například výčtem úkonů, které mohou být učiněny, či jakou částkou bude jednotlivý úkon oceněn). Navíc je důležité, že pouhý odkaz na internetovou adresu sazebníku poplatků uvedenou podmínku rovněž nesplňuje a nečiní předmětné ustanovení určitým.[3]

Úvěruschopnost spotřebitele

Zákon, stejně jako v předchozí úpravě, ukládá věřiteli povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele. Poskytne-li poskytovatel spotřebiteli spotřebitelský úvěr v rozporu s touto povinností, je smlouva neplatná. To je samozřejmě strašák pro úvěrující, protože kromě ryze peněžních problémů hrozí i riziko reputační, pokud se objeví neplatné smlouvy.

Spotřebitel může uplatnit námitku neplatnosti v tříleté promlčecí lhůtě, běžící ode dne uzavření smlouvy. Spotřebitel je pak povinen vrátit poskytnutou jistinu spotřebitelského úvěru v době přiměřené jeho možnostem. K dané problematice jsou aktuální rozhodnutí finančního arbitra.

Je-li věřitelem banka, je na místě, aby při zkoumání výdajů spotřebitele věřitel hodnotil i informace z databází shromažďujících informace o nebankovních úvěrových vztazích; nebankovní věřitel pak může informace o spotřebitelových bankovních úvěrech získat např. s pomocí spotřebitele.

Za dostatečné se považují pouze takové informace o příjmech a výdajích spotřebitele, ze kterých je věřitel schopný získat objektivní obraz o jeho finanční situaci.[4]

Podle rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 1. 2015 pod sp. zn. 22 A 22/2013 „*požadavek odborné péče podle § 9 odst. 1 zák. o spotř. úvěru nelze omezovat jen na samotný myšlenkový proces ‚posouzení‘ dodaných čísel představujících příjmy a výdaje, příp. zadlužení žadatele o úvěr, ale je třeba tento požadavek vztáhnout i na zhodnocení dostatečnosti, úplnosti a věrohodnosti podkladů shromážděných pro uvedený myšlenkový proces.*“

Shodně pak dovodil Nejvyšší soud České republiky v rozhodnutí ze dne 1. 4. 2015, sp. zn. 1 As 30/2015, že „*[s]oučástí odborné péče poskytovatele úvěru je i taková obezřetnost, která jej vede k nespolehání se jen na údaje tvrzené žadatelem o úvěr, ale i k prověření (požadavku na doložení) těchto tvrzení (např. potvrzením o zaměstnání a příjmu, doložením výplatních pásek, doložením výpisu z účtu žadatele apod.)*“.

Platí totiž, že prokázání ověření úvěruschopnosti spotřebitele je vždy na úvěrujícím. On musí vždy ověřit, zda je ve schopnostech spotřebitele, aby úvěr hradil. Zopakujme, že opravdu nestačí pouze tvrdit, ale vždy je nutno i dokázat. Je běžnou praxí bankovních i nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, že evidují záznamy o sjednávání smluv o spotřebitelském úvěru a rovněž náhledy do bankovních i nebankovních registrů klientských informací. Nelze odkazovat na zaškrtnutá políčka v žádostech, ale je nutné doklady skutečně i předložit.[5]

Dodejme navíc to, že se při posuzování úvěruschopnosti musí hodnotit i náklady životní spotřeby, a že zajištění úvěru neovlivňuje posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. K nákladům spotřebitele se přičítají i náklady na výživné a další.[6] V této souvislosti rovněž nedoporučuji přeceňovat databáze spotřebitelských úvěrových vztahů. Již ustálená judikatura totiž praví, že instituce není oprávněna poskytnout spotřebitelský úvěr v případě, kdy není posouzení úvěruschopnosti spotřebitele s odbornou péčí možné.[7]

Regulatorika je samozřejmě stále aktuálním tématem, ale jak vidno, smluvní dokumentace spotřebitelských úvěrů je zpátky ve hře.

JUDr. Jakub Dohnal, Ph.D.,
advokát, partner

V Jámě 699/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 608 566 224
e-mail: dohnal@arws.cz

-
- [1] Příkaz 2018/32603/570 z 5. 3. 2018
[2] Příkaz 2018/34170/570 z 7. 3. 2018, Příkaz 2018/509/570 z 3. 1. 2018, Rozh. 2018 /31749/570 z 5. 3. 2018
[3] K tomu viz 32 Cdo 191/2014 publikovaný v Zelené sbírce pod 68/2016
[4] Rozhodnutí finačního arbitra FA/SU/374/2015 z 20. 3. 2017
[5] Rozhodnutí Finančního arbitra FA/SR/SU/519/2017 – 5 z 15. 2. 2018
[6] Rozhodnutí Finančního arbitra FA/SU/374/2015 z 20. 3. 2017
[7] Rozhodnutí KS Ostrava sp. zn. 22 A 22/2013 KS Ostrava z 29. 1. 2015

© EPRAVO.CZ – Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Zaměstnanecké benefity dle ustanovení § 6 odst. 9 písm. d\) zákona o daních z příjmů v roce 2026](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)
- [Převodní ceny v judikatuře a sporech se správcem daně](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)